

Hiiumaa
p. Apostli ja Ewangelisti Joannese
Sumalafõna-õpetaja W.-Seltsi kirjastus,
№ 4.

Mõned
Jutustused
ja
waimulikud laulud.

Kokkuforjanud

Pr. Wassili Werlok.

Hind 16 kop.

Auresaares.

Trükitud T. Liw'i trükikojas.

1909.

50
55

Hiumaa p. Apostli ja Ewangelisti Joannese Jumalafõna-
õpetaja W.-Seltsi kirjastus, № 4.

Mõned jutustused

ja

waimulikud laulud.

Kokkutorjanud

Wassili Werlok,

preester Kõrgesaares (Hiiumaal).

Esimene wihk.

Uskuge walguse sisse, nii
kaua kui teil walgus on,
et teie walguse lapsiks saate.

(Joan. Ew. XII, 36).

W. S.
Kuresaares.

Trükitud L. Liim'i trükitojas.

1909

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Studenten-Gesellschaft

Studenten-Gesellschaft

Handwritten text, possibly a date or location, centered on the page.

Handwritten text, possibly a date or location, centered on the page.

Handwritten text, possibly a date or location, centered on the page.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

Kristuse Rist.

Kui elu mured mäsaravad,
Ja tõuswad tormi hood;
Kui kurja laened laskuvad,
Ja keewad wiha wood, —

Siis kaitseb meid üks kindel müür,
Ja walgus hiilgab eel,
Et läest ei pääse paadi tüür,
Ja laew ei efli teel.

See walgus mis meid juhatab
Ja meile näitab teed, —
On Rist, mis teatab sadamat,
Kus waikind häda weed.

Ta toetab meid ja julgustab,
Kui jõud on raugemas,
Ja pühle paika teadustab
Ja rahu Isjandas.

Ei wõi meid wõita pimedus,
Ei kurja karda ka,
Sest Taewa Isa armastus
Meid warjab Ristiga.

Elu rist.

Pool pimedas ja niiskes maa-aluses wangi urkas, kuhu nõrgad walguse kiired waewalt läbi kitsa akna suutwad tungida, waewleb endine Rahetia kuningana Ketewan wangi põlwes. Wilets ja waewane on ta praegune asupail küll: rohiline hallitus katab külme kiwi seinu, kuna kõwa woodi, pind ja laud ainsad majariistad on.

Ketewan istub akna all. Tema ees seisab lahtine Ewange- liumi raamat. Ta ei olegi weel wana inimene: ta filmad hilgawad kui tähed, kuna õrnad näo jooned endisest iludusest

tunnistust annavad. . . . Kuid kümne aastane wangipõlv on siiski märksa kuningana peale mõjunud! . . .

Kurwa pilguga filmitseb ta oma wangi koobast; tahtmatalt tulewad talle endised paremad päewad meele. . . . Kuidas on nüüd kõik nõnda muutunud! . . . Minewiku pildid waheldawad endid ta waimu filma ees. . . .

Waenlane on maale tunginud: kuningana mees tapetud, poeg wangi wõetud ja terve perekonnaft on tema üksianda üle jää- nud. . . . Aga ehk ta küll nooruke ja nõrk oli, ruttab ta siiski oma rahwast päästma. . . . Purustatud sõjawäe jätidest koguwad endid uuesti tema ümber kokku, terve rahwas tõttab lipu alla. . . . Guba kihutabki ta tulise hobuse selgas oma wäe eesotsas ja juhib teda wõidule. . . . Sumala õnnistus on temaga. Waen- lane kautab lahingu ja põgeneb. Õnnelik ja uhke — astub Ketewan kuninga trooni peale, ja targalt walitseb jumalakartlik ja heasüdamline kuningana oma rahwa üle. Kuid aastad lähe- wad aastate järele ja warsti on õune päewad möödas. . . . Jällegi tungib kuri waenlane Rahetiasse ja jääb wõitjaks. . . . Persialased laastawad toledaste; muist elanikusi leiawad surma, kuna teised põgenemise teel oma elu katsumad päästa; kuningana ühes kahe poja-pojaga wõetakse wangi ja saadetakse Persi- asse. Nüüd on ta juba kümme pikka aastat wang. Kui palju häda ja wiletsust on ta kõige selle aja jooksul pidanud kannatama! Gfialgu elas ta kuninglikus loosis, auustamisest ja küllusest ümber piiratud; Persia schach palus Ketewani omale naefeks tulla, Kristust maha jätta ja Mohamedi usku astuda.

Kuningana ei tahtnud sellest kuuldagi. Siis algasid piina- mised: Ketewani poja-pojad tapeti ära ja ta ise sai wangi urkasse wisatud.

Bisarad jooksewad mööda kuningana kahwatanud põskesi alla.

— Kes Minu järele tahab tulla, see salaku iseennast ära ja wõtku oma rist enese peale ja käigu minu järel! — kordab ta Lunastaja sõnu. — Oh, Sumal, ära jäta mind mitte maha, kinnita mu nõrka jõudu ja aita mind jeda raskest risti lõpuni kanda. . . .

Jah, ta katsub jeda lõpuni teha ja kannatuste karikat põh- jani tühendada. Ammugi on ta ennast juba surma ohwriks määranud. Alles täna käisid schachi saadikud selle ettepanekut kordamas, ja lahkusid selle ähwardusega, et teda piinatase ja siis ära hukatakse. . . . Ja kuningana leidis eneses siiski veel jõudu eitawalt wastata.

— Teatage schachile, — ütles ta kindlalt, et mingi asi mind ei wõi sundida, minu Lunastajat Kristust maha jätma. . . .

Ma võtan juba ammugi surma, ja ihaldan teda, kui ärapäärmist.
— Ole siis ka valmis! — ütles üks saadikutest, — homme on ju surma päev!

Dö on juba ammugi omad tiivad üle ilma laiali laotanud. Igal pool valitseb pimedus ja sügav vaikus. Minult kuningana Ketewani wangi urkas walgub weel nõrk tule kuma. Kuningana palvetab weel wiimast korda. Raskest ohkamisest tungivad ta kõhnast rinnast, jämedad pisarad weeruvad mööda palet alla, huuled aga sofiistavad palwe sõnu.

— Oh, Issand, kõigearmuissem Jumal, ära jäta mind mitte maha! kinnita mind hirmsal piina tunnil ja anna mulle jõudu seda kõik ära kanda. . . Lunasta mind ja võta mind vastu oma kuningriiki. Kaitse mu rahvast ja poega ja anna mulle luba, oma surmaga nende pattusi lepitada! . . .

Kuningana palvetab terve öö. Hommik jõuab kätte. Nõrgad walguse kiired tungivad wangi koope. Ukse taga kuulub sõjariistade kõlin. Wahid astuvad sisse.

— Weel ei ole hilja, — mõtle järele! — ütleb wahtide ülem.

— Ma olen valmis Kristuse pärast surema, — wastab Ketewan kindlalt, — kuid ta jõud nõrkeb ja ta langeb mõistufeta maha. . .

Kahe päewa pärast, pimedal öösel matsid kolm ristiinimest kannataja werise ihu maha, kes hirmsa piina käes oma hinge Kristuse hooleks oli annud.

91 Taaweti laul.

Kes elab ifka Issandas,
Kes otsib warju Jumalas,
See ütleb Temale:

Mu kaitseja kindlus oled Sa,
Su peale ifka loodan ma —
Sa abiks minule.

Sind hoiab wõrgutuste eest
Ja päästab kurja katku käest
Ta oma abiga.

Sind tiiva alla võtab Ta,
Ja warjab tõe kibiga
Ja kaitseb mõõgaga.

Dö hirm ei ilmas puutu sind,
Ei tee sull' kahju noole lend,
Mis saadab waenlane.

Si katt wõi häda teha sull',
 Niisama põlew kõrbe tuul
 Peab jääma eemale.

Su kõrwa tuhat langewad
 Ja kümme tuhat surewad,
 Kuid wigata jääd sa.

Ja seda oma filmaga, —
 Et hõelad saawad kaduma, —
 Pead sina nägema.

Jehowa warjaks minule
 Ja Kõigeförgem sinule,
 Hing, elu-asemeks.

Si juhtu sulle õnnetus,
 Su majast eemal wiletsus,
 Sul Issand karjaseks.

Sest omad inglid saadab ta,
 Et peawad nad sind juhtima
 Su elu kitsal teel.

Sind käte peale wõtwad nad
 Ja selle eest sind kaitsewad,
 Et sa ei komistaks.

Kas' lõwid wihas mõirgawad,
 Maod ahwardeles keerlewad —
 Meid tallama pead sa.

Mind armastab ta südamest,
 Mu naine hüüab häda sees, —
 Lal' appi tõttan ka.

Kui suur on tema ahastus,
 Siis lähedal Mu õnnistus
 Ja lõpnud walu, piin.

Ta elu päiwi piteendan,
 Kõik ettewõlkeid õnnistau
 Ja hingusele wiin.

Imeline wanake.

Eht küll 8 Mai kuu päew käes oli, ometi oli ilm õige wilsu ja niiske. Pässud pilwed katsid Konstantinopoli ümbrust ja aeg-ajalt woolasid neist jämedad, külmad wihma tilgad alla maa peale. Udu täitis uulitsaid ja keskpäewa ajal oli peaaegu niisama pime, kui õhtu widewikus.

Weel niiskem, külmem ja vimebam oli aga ühes teibri-
toakeses, kus teegi käsitööline Nikolai oma wanablase naesega
elas. Wanabus ja haigusjed olid selle enne jõuka mehe eluforda
kõige wiletsamale järjele kufutanud. Kõik, mis müüa tõlbas, oli
juba müübud; ainult mõned räbalad, mida teegi enam osta ei
tahtnud ja üks teff, millega mitmed kallid mälestused olid ühen-
datud, olid nende endisest warandusest üle jäänud.

Külmestanud ja pooleti nälgas wanakesed ajasid kurwalt juttu.
Nad on juba oma raske seisukorraga ära harjunud ja ei nurise
sugugi oma saatuse üle, kuid homme . . . homme on ju püha
Imeteotegija Nikolause püha, kuna neil aga kopikatti hinge taga
ei ole, et kirikus küünlagi wõiks põlema panna. . . Endistel
parematel aegadel olid nad aga oma taewaliku kaitseja mälestust
ikka suure auu sees pidanud.

Kaua kurtfid wanakesed, kui korraga naene järgmise ette-
paneku tegi.

— Sa tead, — ütles ta, — et me mõlemad wanad oleme ja
surm meil ufse ees seisab. Kuidas siis ei peaks meie mitte püha
Nikolause mälestust pühitsema! Wõib olla, teeme seda omas
elus wiimast korda. . . Wõta siis ja müü see teff ära. . . Oma
noore põlwe õnnelikust päiwi wõime meie ilma tematagi mäles-
tada, kuna mina oma wana teha kudagi teistki katsun soendada,
olgu küll, et see teff külmadel bödel mu ainsaks kateks on.

Nikolai wõttis naese nõuu kuulda ja läks turu peale.

Seal tuli teegi wanake ta juure ja küsis, mida ta müüb?

— Teffi, — wastas Nikolai.

— Palju ja selle eest siis tahad?

— Kui ta unõ oli, siis maksin ma ta eest kahetsa kulb-tükki,
nüüd aga wõtan niipalju, kui antakse.

— Oled ja tuue kulb-tükfiga rahul?

Nikolai oli niisuguse helduse üle otse kohmetanud, sest wana
teki eest ei oleks ta ilmaski niipalju lootnud saada ja awaldas
muidugi oma rahulolemist.

Wanake maksis raha wälja ja läks minema, kuna Nikolai
lähemasse poodi astus, et kiriku leiba, wiina, küünlaid ja suitse-
tamise rohku osta.

Wäsinult jõudis ta koju tagasi, kus naene teda pahha meelega
wastu wõttis, walelikuks ja ihnuskaelaks nimetas ja kaebama
hakkas, et tal kahju olnud teffi ära müüa.

Nikolai jäi imestanult seisma ja lastis muißt asju maha
kukkuda. Weel suurem aga oli naese imestus, kui ta nägi, et
mees tarwiliste asjadega tagasi oli tulnud.

— Waewalt oli meerand tund sellest ajast mööbas, kui ja
todust wälja läksid, — hakkas naene jutustama, — kui keegi ühe
pihta koputas ja üks wanake sisse astus. „Ma olen su mehe
wana sõber, — ütles ta, — ja tõin tema käsu peale selle teki seie.“
Ma arwasingi, et sa tee peal teistiti hakkasid mõtlema ja ei
tahtnud tekki ära müüa.

Nikolai kuulab imestanult ja ei saanud sellest kudagi aru.

— Wanake oli kõrge kasvuga, — rääkis naene edasi, —
walges riides, hiilgawa näoga . . . Ta oli otse . . . jah, just
püha Mikolause nägu, nagu teda kirjutes kujutatakse! . . .
Tema see oligi! . . .

Müüd tuli ka Nikolaita meele, kuidas lähedal olejad turu
peal imestastid, kui ta teki ostjaga rääkis. Üks ütles weel pealegi:
„Sa, wennas, räägid ju iseenesega!“

Müüd oli kõik selge, ja wanakesed said aru, kes teki ostnud
ja tagasi toonud oli. Muufartuses langesid nad põlwili ja kiitsid
Tumalat ja Smeteotegijat Nikolauft.

Õusel.

Kui taha waiksel keisöö tunnil
Käib täiskuu kõrgel taewa teel,
Ja meesad maitstaw rahu weel,
Ja käre waikind une sunnil;

Kui orgudes ja rohu laantes
Hall udu tõuseb ülesse,
Ja peitwad wette sülesse
End eha kiired alla waates;

Kui tuhandela tuel hiilgab
Kõik taewa wõlw nii imelisi,
Ja torni otsas läigib rist
Ja wahi silmil alla piilub . . .

Siis wiibin waimus luule wallas,
Üst ärkab uue elule,
Hing pühendab end palwele
Ja süda Loojat kiitma walmis.

Ulk.

Friigia maal, Jerapolise lähedal, seisib Pea-ingli Mihaeli
auuks pühitsetud kirik. Ta oli ühe allika lähedale ehitatud, mille
wesi kõige nende peale imelikku mõju awaldas, kes ustus ja

palwes Jumala abi otsisid. Paljud haiged leidsid siin terweksaamist ja nii mitmedki uskmata, neid imetegust nähes, uskusid Kristuse sisse.

Kuid iga uus imetegu ja uus pöörmine äratas paganausulisi nõnda vihale, et nad wiimati nõuuls mõtsid templit ja allikat ära häwitada.

Natufe maad kirikust eemal woolas jõgi. Paganad tuliwad hulgana kokku ja hakkasid kiriku juurest jöeni kraawi kaewama. Nad arwasiwad, et wee wood kiriku ära häwitawad ja allika kinni katawad.

Kümme päewa tegid nad juha tööd ja ainult kitsas maariba lahutas weel jõge kraawist.

Kümme ööd ja päewa palus püha Archippus — kiriku preester — Jumalat. Kindlasti lootis ta Jumala abi peale ja palus Teda, et Ta mitte ei laseks paganaid Kristuse ja ristiusu kiriku üle naerda.

— Jumala käes on kõik võimalik; paluge Teda ja uskuge Tema armu ja wäe sisse, — rääkis ta oma karjale, kes lohkunult paganate tööd silmitsesid.

Kümnes öö jõudis lähte.

Paganad olid kiriku juure kokku tulnud; nad waatasid, kuidas wesi kitsast kaela läbi uhtus ja wotasid, millal wihased wood sealt üle tormawad ja kiriku oma alla matawad.

Eigi poole öö ajal jõudis wesi talistusest üle ja tõttas lange mühinaga kiriku poole.

Püha Archippus, kes kirikus palwetas, ruttas akna juure. . .

Ta nägi, kuidas laened keerutades templi poole woolasid. Korraga ilmus taewalikkus hülguses Pea-ingel Mihael.

Kristitähega waigistas ta laeneid ja sundis neid seisatama. Oma mõõgaga lõi taewane sõjamees wastu kalju, mis kiriku lähedal seisis. Kuulus pikse mürin, maa wärises, kalju kargas lõhki ja wihased wood langesiwad alla kuristikku.

Kirik jäi terweks: püha mehe põlew usk ei olnud teda häbisise saatnud.

Palwe kaitaja Inglile.

Õpeta mind palwetama,

Armas Ingel, õpeta!

Kõige kurja eest mind kaitse,

Sige teele juhata!

Lõõgu minu pimes hinges
 Glu walgus lõffele;
 Tõusku armastus, usk, lootus
 Jõudsalt uue elule!

Anna, et mu palaw palwe
 Tõusels tiirul taewa pool';
 Tee, et ilka minu rinnas
 Viiguts elaw usu wool!

Et ma, kui üks lapsutene,
 Waimust waene oleksin;
 Et ma lihtsas lapse meeles
 Kristust Jeesust kiidaksin.

Anna, et mu'st pudeneksid
 Glu mure kõidikud,
 Et mu hinges rahul jääksid
 Riia-himmu tormi hood;

Et mu ees lord awaneksid
 Taewa riigi wärawad,
 Kus ma waimu pilgul silman
 Glu walgust särawat.

Kahtlus.

Ühes Konstantinopoli kirikus oli Jumalateenistus parajasti lõpule jõudnud. Sulgana tungis rahwas säält wälja ja woolas laenetena mööda uulitsaid laiali.

Teiste seas tuli sealt ka uhkes riides noormees nähtawale. Aeglaselt sammus ta, sügawas mõttes, mööda teed. Wanakese preestri sõnad praegu peetud jutluses olid ta südamesse tunginud. Preester oli just seda küsimust puudutanud, mis teda kõige rohkem huwitas ja waemas.

— Nagu lord Apostel Peetrus mööda wett Jeesuse wastu läks, seal aga kahtlema ja sellepärast ka wajuma hakkas, mispärast Kristus teda noomis, niisama ka, mu wennad, — nõnda mõlkusid nooremehe meeles preestri sõnad, — on usu puudus meislegi hädaohtlik.

Terwe rea näituste waral püüdis jutlustaja oma mõtet selgitada. Ta rääkis, et kui meie usk kindlam oleks, wõiksimme meie ka rohkem häid tegusid teha. Kui meie, näituseks, kindlasti usuksime, et meie omad anded, mis me waestele anname, mitte neile, waid Kristusese Enele anname, siis oleks heategewus meie alaline töö.

— Ma tean, — mõtles noormees, — et Kristus taewas on, kuidas Ta siis selle leiva tüki vastu võtab, mida ma waelele annan? Kas ma siis tõesti selle kopika, mis ma, näitusels, selle räpasele kerjajale annan, Kristuse Gnese kätte wiin?

See mõte näis nooremehel nii imelik olewat, et ta õlast lehitas, naeratas ja . . . hirmunult seisma jäi.

Jalutu kerjuse pea kohal, kes haleda häälega armuandi palus, nägi ta Kristust seiswat.

Noormees seisis tarretanult ühe koha peal.

Lähema maja wärawast jooksis paljasjalgne tütarlaps jalutu juure ja pistis sellele leiwatüki peosse. Ta noormees nägi, kuidas Lunastaja oma parema käe nagu leiva järele wälja firutas ja lapsulest õnnistas. Nooremehel kahtlus oli kadunud.

Paari päewa pärast seisis seesama noormees kloostri ülema ees.

— Kõik oma waranduse annan ma waelele, — ütles ta, — wõta mind, auuline isa, kloostri wendade hulka, et ma haigete ja wiletsate eest wõiksin hoolitseda.

* * *

Maene pois läib mööda rada:

Koolist koju tuleb ta . . .

Winge tuul teeb talle häda:

Kiie wilets on ju tal . . .

Korraga ta näeb tee ääres

Lumes külmand lapsulest . . .

Jooksib ligi, katab kinni

Wäetilese külma eest.

Ise unustab ta tuisu —

Süda armust palatab . . .

Dma waele maja poole

Wiletsat ta talutab.

„Katsume, et saame koju!

Isa, ema wotwad seal . . .

Külma eest me' saame warju

Toas sooja ahju peal!“

Lumi tuisul keerleb, weerleb,

Korstnas wingel hulub tuul . . .

Wahwalt pois kuid lumes pöörleb,

Sõpra tassib koju pool' . . .

Juba on nad ukse taga,

Poisikene koputab . . .

Uks läks lahti. „Mis see aga

Nüüd küll õige tähendab?

Last ei ole. Sla peale
Teel ma tema wõtsin ju . . .
Kuhu siis nüüd waesekene
On ta siit küll kadunud?"

Waata, waata lapsukene:
Ema kätel istub Ta . . .
Puhta Meitsi rinna najal
Teda praegu silmad sa.

Peas Tal hiilgab kulla läikel
Sine kena walgus' kroon . . .
Selgas on Tal ilus riie,
Mis ka lumest walgem on . . .
Ära karda: oma õlal'
Mitte last ei wõtnud sa:
Kristust Ennast sina lastsid
Oma kehwa riidega.

Audeksandmine.

Weikeses madalas munga kambrikeses on õht palaw ja raste. Selgelt tundub siin õli ja suitsetamise rohu lõhn. Nurtas lujude ees põleb lamp, ja waha küünalde läik mängiteleb nende hiilgawa ilustuste peal.

Kümmekond munkast olid endid surija wenna woodi ette loflu kogunud.

Munk oli suremas. Ta tundis, kuidas ta jõud wähenes ja wiimne tund lähenes, kuid see ei teinud talle wähematki hirmu. Nõrga häälega sofistatas ta tänu-palweid, kuna ta näo peal selge rõõmu jooned paiskfid.

Kloostri wennad olid selle nähtuse üle imestanud. Nad ei wõinud aru saada, kuidas wend kallistus nii rahulifelt wõib surma oodata. Tõsi küll, et ta hea, wainne ja tasase iseloomuga inimene oli; terwe oma elu ajal ei olnud ta kellegile kloostriis kurja teinud, kedagi sõnadega haawanud, ehk huffamõistnud, kuid teisa häid tegusid temal ei olnud ja sellepärast oleksgi Suure Kohtumõistja ette ilmumine teda kartlikuks pidanud tegema.

Wiimati sõnas üks wana munk:

— Kuidas sa Jumala hirmsa kohtu tunnil nii rahuline wõid olla? Meie tunnemie ju sinu elu ja ei saa sellest kuidagi aru. Kinnita siis ennast Kristuse meie Jumala wäega ja ütle meile, et ka meie Tema armu wõikfime kiita.

Mõne filmapilgu kestis waikus. Suriija püüdis, nähtawasti, kõi oma jõudu kokku wõtta.

Jah, wennad, — algas ta nõrga häälega. Oma elu ajal olen ma palju pattu teinud ja nüüd said mu teod Jumala inglitest mu ette toodud; rõhutad südamest tunnistasin ma ennast süüdlaseks, kahetsefin neid ja ootasin Issanda karedat kohtu-otsust. Inglise aga ütlesid mulle: „lõige sinu hooletuse juures ei ole sa aga kedagit hukka mõistnud, ega oma wenna peale wihastanud“ — ja kiskusid minu pattude wõlakirja puruks. Sellepärast ootangi ma nii rahulise südamega oma surma.

Mungad waitisid. Suriija hingas ikka nõrgemalt. Wanake munk hakkas hinge lahkimise palweid lugema. Suriija huuled sofistatsid wiimseid palwe sõnu. Korraga hingas ta sügawalt ja uinus igawese unele, uinus rõõmsa naeratusjega, et jälle oma Lunastaja funingriitis uue eluse ärgata.

Kadunud poeg.

Ma kardan tulla Sinu ette,
Ei julge paluda Sind ka;
Ei julge — waene — patu huulil
Sind „Isaks“ nimetada ma.

Oh, Isa, Sinu poeg ma olen
Sust lauge maale rändanud,
Kus elada mul oli kole,
Su wara olen raiskanud.

Kui täitsin kõhtu patu-himmus,
Siis nälg mul seisis ufse ees . . .
Ja wiimaks sunnitud sain mina
Sea toitu sööma pori sees!

Ma käristasin pidu kuue,
Mis minu selga andsid Sa;
Ja wõera ufse ees siis nuttes
Ma pidin armu paluma.

Siis, wiimaks, waimu filma ette
Mu minewik end asutas:
Mu isa-maja, kus on küllus
Ja isa, kes mind armastas.

Nõuaks wõtsin tagasi siis tulla
Ja kodu üles otsida,
Ja kahetseja wiisil Sinult,
Mu Isa, armu paluda:

„Oh, kuule mind ja ära tõuka,
Oh, Isa, ära Gnefest!
Pea mind, kui ühte oma sulast,
Kui wiimastemat wiimastest.

Oh, anna andeks minu süüdi
Ja võta jälle vastu mind!
Tee lahti oma helde süle —
Ma hinge hädas palun Sind.

Su rinnas armastus on aset,
Seal arm, mis ilma piirita,
Kui poega võta Sa mind vastu,
Kui „Isa“ End muul' ilmuta!”

„Mu poeg, mu poeg, oh, tule ruttu!
Sind juba ammu ostan ma.
Suud anna muul'. Sind tahan mina
Mu rinna vastu suruda.

Mu armsad teenrid, tulge seie
Ja olge rõõmsad minuga!
Ja kõige kallim riie tooge,
Et võiks mu poeg end ehtida.

Ta oli kadund, aga jälle
Mu juure on ta ilmunud;
Ta oli surnud, kuid on hauast
Uut elu maitsama tõusenud!”

Oh, patune, ka aeg on sinul
Su Isa juure ilmuda,
Sest muidu võid ja jääda hiljaks
Ja ilma taeva riigist ka.

Punastuse teed.

Külm sügisene hommik. Hallid tinakarwa pilved ripuvad üle maa. Terwe õõ on vihma sadanud ja saeab veel praegugi edasi. Waewalt tungib nõrk walgus läbi ämara õhu.

Suure lauba-linna uulitsad on alles tühjad. Ühe uulitsa nurga tagant ilmus läbi ja läbi märg teekäija. Ta keeras ühte põik-uulitsasse ja sammus kiirelt mööda kitsast käiku edasi. Selles linna jaos elasid waesemad rahwas ja käsitöölised. Majad olid puusti, weiksed ja armetud.

Uksit teekäija oli munt Malarius, oma püha elu poolest kuulus kõrbe-elanik. Ühe õõ ja päewa eest, kui ta palwel seisis, kuulis ta forraga taewalist häält:

— Makarius! kuni tänapäevani ei ole sa veel nii täielikult saanud, kui kaks naesterahvast, kes maakonna linnas elavad. Mine ja õpi neist. Ja wanake tõusis kohe üles ja astus teele. Terwe päewa ja öö oli ta wihma käes pori sees sammunud ja seisis nüüd oma eesmärgile lähedal.

Wanake otsis maja üles ja koputas ukse pihta. Üks naesterahvas tegi selle lahti, wõttis teekäija lahkesti wastu ja kutsus tuppa, kus ta ka teist naesterahvast nägi.

Wanake teretas, õnnistas neid ja hakkas rääkima.

— Ma olen kaugelt tulnud, et teie Jumala meelepäralt tegutsi tundma õppida. Ütelge siis mulle, kuidas teie elate?

Wanaga sõnad sundisid naesterahwaid kohmetama.

— Anna andeks, isa, — ütlesid nad, — kuid meie ei tea oma hinge taga midagi head olevat. Ja mida iseäralist wõiksemegi meie lihtsad, waesed ja pealegi veel ilma kätas elavad naesterahwad korda saata? Miski oleme meie majatalituste kallal ja hoolitsemise oma meeste eest. Meie oleme kahe wenna naesed ja elame ligi wiisteistkümmend aastat ühes-koos. Selle aja jooksul ei ole meie aga teine teise käest ainustki halba sõna kuulnud. Me palume Jumalat, et ta meile lapsi annaks, et neid Jumala armastuses ja kartuses üleskasvatada. Me tahtsime kloostrisse minna, kuid meie mehed ei annud meile selleks luba. Sellespärast püüame meie, et meie elu natukegi seda laadi oleks, endid kõige tühja kõnede eest hoida, rohkem kodu olla ja oma majatalitust korralikult toimetada. Mõtle siis, auuline isa, nüüd ise järele, kui wähe meie elu Jumala meelepäraline wõib olla! . .

Ja wanake sai aru, et Jumala silma ees ei ole munka, ega ilmaliku, waid ainult inimesed, kes Teda armastawad ja Tema käskude järele elavad, ja et, nii hästi ilma kätas, kui kloostri ühtsuses elades, ühinda meie kohuste täitmisel ja püüdmisel head teha suur tähtsus on.

* * *

Kui mööda fitsast rada
Pead sina sammuma;
Siis tee sa lahkesti teda
Su ärda palwega.

Kui on su ümber häda
Ja kurbtus, wileksus;
Siis wõid sa palwes leida
Su hingel kiinitust.

Kui laim ja teotus sulle
Siin liiga tegewad;
Siis risti alla astu
Ja nemad waitivad.

Las' kuri ilm ka wõtab
Su wara kallima, —
Mis ütles waga Job
Sa ifka mäleta.

Oh, kannataja, usu
Sind warjab armu tiib,
Ja wiimaks häda-orust
Kord paradiisi wiib.

Kristuse käsu järele.

Wihma woolas alatafa alla. Niiske Eõunamaa tali oli kätte jõudmas. Kõik teed olid põhjatumatels pori afuldels muutunud. Kül'maga harjumata inimestel oli õige raste elada.

Diglane Serapion sammus omaft kõrbest suure waewaga Aleksandria linna poole. Tee peal tuli talle kül'ma käes wärisew kerjus wastu. Usjata palus ta wastutulejate käest armuandi. Wäsinud ja pahased teekäijad ei ponnud teda tähelegi. Serapion jäi seisma, wõttis oma mantli seljast, mässis kerjuse selle sisse ja sammus siis edasi.

Teekäijad küsisid munga käest, kuhu ta oma riide oli pannud.

— See püha raamat on mind paljaks teinud, — wastas diglane Ewangeliumi peale näidates, mida ta alati kaasas kandis ja mis ta ta ainukene wara oli.

Just Aleksandria wärawas nägi ta, kuidas waest wõlgniffu wangitorni weeti. Ilma et kaua oleks mõtelnud, ruttas Serapion turu peale, müüs Ewangeliumi ära ja ostis wiletsa wõlgnifu lahti.

Kui wanake koju jõudis, küsis ta õpilane:

— Kus su mantel on, isa?

— Ma saatsin ta sinna, kus mulle selle eest teine parem antakse.

— Aga kus siis püha Ewangelium on?

— Mu poeg! ühte puhku lordas ta mulle neid sõnu: „müü oma wara ära ja anna waestele,“ aga, nagu sa tead, oligi see mu ainus wara, sellepärast müüsin ma ka tema ära ja andsin saadud raha waestele.

Lamp.

Lamp kuju ees ju põleb tase,
Ja waitfelt Kristus waatab sealt:
Mu hinge woolab sügaw rahu
Ja õnnis tundmus risti pealt.

Ma unustan kõik ilma kurjust
Ja kurblust, wiha, wiletsust. . .
Ma usun õnne, usun Kristust
Ja ootan Lemalt õnnistust.

Ja Lunastaja pale hiilgab,
Kõik ümbrus hingab rahu sees;
Sest õnnist rahu siit ka leiab,
Kes leinab libes silma-wees.

Ja waimus näen ma seda ilma,
Kus wõerab häda, wiletsus,
Ja tuurima saab igaweste
Mu Lunastaja walitsus.

Oh, tule waene elust wäsiind
End Jeesu ette kummarda!
Oh, tule, kes sa kannatanud, —
Siin õnnist rahu leiad sa.

Kristuse ilmumine.

Asjata katsusid Dmiritti kuningas Abraam ja ülempiiskop
Grigorius juutidele selgets teha, et ristiusust juudiusust kõrgemal seisab.

Üks targematest juudi õpetajatest — Erwanus — ühes salga
rabbineeridega pidas kindlaste sellest arwamisest kinni, et Wana-
Seadus Uuest ülem on.

Kuninga Abraami, waimuliku seisuse, kuningas kaja ametnik-
kude ja hulga rahwa juuresolekul pidi waidlemine usu asjade
üle laia platsi peal algama. Kuningas määras aja, millal
waidlemised pidid lõpetud olema. Wiimne päew jõudis juba
kätte, kuid kumbki wastane ei tunnistanud ennast wõidetuks.

Wiimati hüüdis Erwanus.

Mis me asjata nii kaua aega wiidame. Ma tunnen ühte
abinõuu, kuidas kõik kahtlused ühe lorraga wõiwad selgitatud saada.

Kuule siis, ristiusu õpetaja! Kui sa tahad, et mina ja kõik
juudid, kes siin on, Jeesuse siise usufsid, siis näita Teda meie
elawalt. Tee nõnda, et meie Teda näha ja kuulda wõiksime.

Kõik juudid olid Erwanuse ütelse üle väga rõõmsad; nad armastid, et nüüd wõit nende käes on, kuid ülempiiskop ütles:

— Sinu nõudmine, Erwanus, täib üle inimese jõu, aga meie Issand Jeesus Kristus elab ja wõib seda täita. Ütle siis, mida ja soowid?

— Palu oma Jumalat, et Ta taewast maha tuleks ja meie ette ilmuks!

— Ilmugu ihulikul wiisil, — lisasid rabbineerid ja teised juudid omalt poolt juure, — ja meie laseme endid ristida.

Kuningas ja waimulik seisus andsidwad ülempiiskopile nõu juutide ettepanekut tagasi lükata, kuid see wastas:

— Tuletage Ewangeliumi sõnu meele: „kui teil nii palju usku on, kui sinepi iwale ja ütleme selle mäe wastu: mine, ja ta läheb ja midagi ei pea teil wõimata olema.

Piiskop tuli oma koha pealt maha, laskis ennast alandlikult põlwili ja hakkas palwetama.

Mõni minut läks mööda.

Korraga tõstis ülempiiskop omad käed taewa poole ja hüüdis waljuste:

— Ilmu, oh Walitseja Kristus, minu Lunastaja! Ilmu oma nime auu pärast selle kangekaelse ja kurjusest pimedada rahwale, et nad oma inimeseliku silmadega Sinu inimeselikkumust loomust näeksid, mida Sa meie Lunastuse pärast enese peale wõtsid, et nad Sind nähes, Sinu, kui ainsa tõssi Jumala sisse usuksid.

Waewalt oli ülempiiskop palwe sõnad lõpetanud, kui hommiku poolt lange torm tõusis ja hirmus pilje lõõl maad ja taewast wärisema sundis.

Kõik rahwas langes hirmu pärast maha. Kui nad jälle toibuma hakkasid, nägid nad hommiku pool taewa lahti olewat.

Hilgaw päikene põles ja leegitses mitmesuguste wärmilliste kiirtega, ja langes tawaa poole. Tema keskkel aga seisis mees, lumivalges riides ja taewa hilgega ümber piiratud. Piltwesi mööda jammudes tuli Kristus maa poole ja jäi ülempiiskopi kohal seisma. Kõik rahwas kumardas oma Lunastaja ette.

Kõhfunud juudid tahtsid ära põgeneda, ei wõinud aga paigastki liikuda.

Siis ütles ülempiiskop pühast rõõmusest Erwanuse wastu:

— Mäe ja usu, et on ainus püha, ainus Issand, Jeesus Kristus Jumala Isa auuks. Amen.

Suut seisis hirmunult ja ei julgenud sõnagi lausuda.

Sa korraga kuulud Uuu Kuninga selge hääl:

— Uuema karjase palwete pärast teeb teie isade läbi Kristi-
löödud teid terweks.

Kristuse sõnu kuuldes, hakkasid juudid wärisema ja kautasid oma nägemise.

Jälle kuulus pisse müriin ja imelik nähtus hakkas taewa poole liikuma. Kõua weel laulsid ristiniimesed Lunastajale liidu-laulust, kuni Kristus wiimati pilwedesse ära kadus.

Ülempiiskop aga tõi Jumalale tänu ja kiitust.

Etis langestamad juudid libedaste nuttes wanakese jalge ette ja palusid teda neile nägemist tagasi anda. Nad tõutasid wande-ga ristiusku vastu wõtta ja said korraga kõik terweks.

Palwe.

Sind, oh Isjand, palun mina:
Armust mull' end ilmuta,
Oma püha Sõna läbi
Minu mõistust walgusta.

Selgigu mu waimu silmad,
Et Su auu wõiks näha ma;
Et ma oma Lunastajat
Wõiksin kiita lõpmata.

Et kui süüta lapsulene
Hinge puhtust omandaks, —
Päru rojast puhtaks pestud
Laewa Isa lapseks saaks.

Hea karjane.

Wesuse templis toimetati Liturgia-teenistust. Piiskop Timo-teus, Apostli Pauluse jünger, juhtis ise püha talitust. Sedalord oli suur püha ja kirik oli rahwast täis.

Wesuse ristiniimesed, kelle arm igapäewaga suuremaks kas-was, maitsefid alles rahu põlwe. Hirmsad tagakiusamised, mis keiser Nero käsu peale Roma linnas ettewõeti, ei olnud weel Weike-Asia kogudusi puutunud.

Peale teenistuse lõppu astus Timoteus jutlust ütlemas.

Templis walitses sügaw waitus.

Korraga läks üks lahti ja läwe peale ilmus sõjameeste salt. Kuulus mõõkade kõlin ja mõne minuti pärast oli kirik igalt poolt ümber piiratud.

Kaitsewäe ülem astus piiskopi juure, ulatas talle pikka per-gamendi rulli ja ütles:

— Keiser Nero saadab sulle selle käsu. Loe! . .

Timoteus keeras rulli lahti ja hakkas lugema. Keiser nõudis, et piiskop Timoteus ja kohalised kristlased neid ome usumendi välja annaks, kes Roma tagaüsumiste eest ära olid põgenenud. Wastasel korral ähwardas ta neid surma nuhtlusega.

— Ei, — wastas Timoteus wäikelt ja kindlalt, — kui ta lugemise oli lõpetanud, — meie ei wõi seda täita. Ütle keisrile, et me ennem walmis oleme surema, kui me oma wendade äraandjateks saame.

Ja kõik koosolejad kinnitasid ühest suust:

— Amen! . .

Ohwitser hakkas piiskopi maenitsema, et ta oma otsust muudaks, ja ütles, et iga ühe kohus, olgu ta ristiniimene, ehk pagan, on seadust täita. Kuid Timoteus jäi kindlaks.

— Ma tean, — ütles ta, — et sõnakuulmine ja seaduse täitmine meie kohus on. Kuid meie peame üksinda niisugust käskust täitma, mis mitte meie südametunnistuse ja Kristuse õpetuse wastu ei käi. Keiser aga nõuab meie käest auutumast tegu, mida meie mitte täita ei wõi.

Raua katjus ohwitser weel piiskopi meelt pöörda, kuid asjata.

— Siis pean mina wägivalda tarwitama, — hüüdis ta wiimati wihaselt.

— Tee, mis sinu kohus nõuab, — wastas Timoteus tasaselt.

Ja ohwitser andis kole käsu.

Sõjamehed tõmbasid omad mõõgad wälja ja weri hakkas woolama. . .

Ristiniimesed langesid nurisemata mõõga tera all, ainult mehed püüdsid naesi ja lapsi oma kehadega warjata. . . Digmised ja nutt täitsid firikud.

Piiskop seisis siinsamas, ehk küll ta selja taga wäike uks oli, mille kaudu ta hõpvasti oleks wõinud ära põgeneda. . . Timoteus aga astus kõige ette ja palus ohwitseri natukese peatada. See arwas, et Timoteus walmis on ta nõudmist täitma ja käskis sõjamehi seisatada.

Siis astus piiskop uskjate ette otse ja ütles wäikelt:

— Enne kui karja lambaid pillutada, lõõ karjast! . . .

Sügan wäikus walitses ümber ringi. Kõikide silmad olid Timoteuse poole pöörtud, kes julgelt wihaste sõjameeste ees seisis.

Ohwitser oli selle üle lohmetand; ta lõi omad silmad Timoteuse rahulise pilgu ees maha, ja sõjameestele märku andes, läks ühes nendega wäikides firikust wälja.

